

Szerkesztőség iroda:

Nagy-Becskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagybecskerek, 1899.

XXVIII. évfolyam, 199. szám.

Hirdetési árak:

Egész évre ——— 12 ft.

Félévre ——— 6 "

Negyedévre ——— 3 "

Egy óra ——— 1 "

— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap estli 6 óráig.

Csütörtök, augusztus 31

A vendéglősök kongresszusa.

Nagybecskerek, augusztus 31.

Hogy mit beszéltek a vendéglősök Nagyváradon, mit végeztek, mi eredménye lesz a határozataiknak: első sorban ugyan az ő érdekük, de nemcsak őket magukat érdekli. A vendégfogadó nemcsak magának a fogadósnak épül, hanem a vendégnek is volna szánva, a ki kényelmes ágyat és jóízű kosztot keres a fedele alatt jó pénzért. A jó hotel dolga bizony közügy és nem is a legkisebb fontosságú. Egyszer él az ember és nem lehet rossz néven venni tőle, ha ez egyszer jól is szeretne élni. Fizető embernek jussa van hozzá, hogy izes, egészséges legyen az étele és kellemes az éjszakai nyugalma.

A haladott élet sok mozgásra, járásra, utazásra kénytetli az embert. A kinek állandó otthona, saját konyhája, otthon vetett ágya van, az is szokszor rászorul a vendégfogadóra, idegen városban járván; nagyvárosban pedig sok a magános ember, a kinek a hotel az otthona, a restauráció az ebédlője. A kifejlesztett közlekedés közel hozta egymáshoz az országokat, városokat; könnyű az utazás Magyarországon, olcsó is, kényelmes is, hamarabb elmozdul az ember hazulról, szóval megszorodott a vendég és ama bizonyos ősi vendégszeretet, bár megvan csonkítatlanul, nem láthatja el többé a hotel szolgálatait.

Igy kell együtt fejlődni a haladott élet gyarapodó mozgalmasságával a vendégfogadónak is. Lakása kényelmét, étele izletességét, tisztaságát, kiszolgálása pontosságát és udvariasságát szívesen megfizeti a vendég; de a kinek rossz az éjszakája, rossz a nappala is és a kinek megrontják a gyomrát, megrontják a kedvét is. A rossz vendéglői koszt csak a férjhezmenendő leányoknak kedvez. De nem csupa férjhezmenendő leányból áll a világ. Házasember is rászorul olykor a vendéglőre és a mint én tudom, az emberek tulnyomó nagy része nem is azért

nőstül, mert a vendéglői kosztal elrontotta a gyomrát. Ennél nagyobb szerepe van még a szerelemnek is. Viszont nem ismerem olyan embert se, a ki azért nem házasodott volna, mert a vendéglőjében is jó kosztot kap.

Minden város, de főként a nagy városok napi életében óriási fontosságú szerepe jut a hotelnek. A „gyarlandó hüvely”, igaz, hogy mulandó, de a mig megvan, nagyon nagy ur, mert senki sem bujhatik ki a saját bőréből. A kényelmetlen szoba, egy rossz ebéd, vagy gorbomba pincér megkeserítheti, tönkre teheti egy egész tartózkodás hangulatát és meggyűlöltethet egy egész várost. Az ember alig várja, hogy menekülhessen és háromszor esküt tesz, hogy a mig él, többet nem jön ebbe a hotelbe, de még ebbe a városba se. Ellenben, ha a gyarlandó hüvelyt jól kezelik, a halhatatlan lélek is sokkal kedvezőbben nézi a világot. Kellemesé tenni a tartózkodást az idegennek: elsőrangú érdeke minden városnak, a mely a művelt világ határain belül esik. És ez érdeknek kell, hogy szolgáljon a hotel is, a mely ezzel együtt természetesen a maga érdekét is szolgálja.

Elismerjük, hogy Magyarország nagy városainak és elsősorban Budapestnek hotelélete az utóbbi években roppant sokat fejlődött; de még nagyon bőséges tere van a fejlődésnek most is. Leghatalmasabb eszköze és fegyvere a fejlődésnek az egészséges verseny. Egy jó hotel százat csinál, mert a vendég természetesen oda megy, a hol jól bálnak vele. Már pedig jaj annak a vendégfogadónak, a ki egyedül van otthon a házában.

Okos dolog, ha a vendéglősök tanakodnak a bajaik orvoslásán. Még okosabb, ha orvosolják a vendéglők bajait. Ne feledkezzenek meg róla, hogy a hotel elsősorban a vendég kedvéért volna. Legyenek rajta, hogy a vendégnek ne legyen oka a panaszra és akkor nekik se kell panaszkodniok.

Az I. mezőgazdasági országos kiállítás.

— augusztus 31.

Minden ország igyekszik, hogy azt az éltető elemet, mely létét, fennmaradását, anyagi helyzetét biztosítja, minél gyakrabban küldje versenybe, ahol alapjában megerősödik és hatalmasságában emelkedik. Magyarország agrár állam; a föld és annak művelése képezi a lakosság legnagyobb részének foglalkozását, megélhetését és akkor midőn az egyetemes nép elé visszük magából a népből keletkező egyes individuumok munkálkodását, akkor kitörölhetetlen példát nyújtottunk a munkálkodás irányára és helyes útjára nézve.

A nemzetgazdazágtan sokkal magasabb tudomány, semhogy az egyszerű földműves, kis gazda annak mélyébe, akár célszerű utmutatás mellett is, behatolhasson és annak teoriáját a való életbe átvigye. Magát a valóságot kell szemléltetni, meg kell mutatni, működése közben, a mintaszerű gazdaságot és akkor van remény, hogy ennek fogantja lesz. Ilyen célszerű gondolkodással lehet előbbre vinni egy ország financiai helyzetét és csak méltó dícséretére szolgál a „Gazdasági Egyesületek Országos szövetségének” az, hogy karöltve a szegedi gazdasági egyesülettel ilyen célra törekszik.

A szegedi orsz. mezőgazdasági kiállítás nagyfontosságát méltatta az uralkodóház és a magyar kormány is. Bizonyítja ezt az, hogy a kiállítás megnyitását ő fensége József főherceg ur eszközözi. Darányi Ignác földm. miniszter és államtitkára, Kiss Pál a kormány képviselőjében jelennek meg. Sőt Széll Kálmán miniszter elnök is megígérte, hogy a kiállítást meglátogatja. Azután tömegesen jönnek majd a szegedi kiállítás meglátására az ország előkelő földbirtokosai és minden számottevő gazdasági egyesület és testület képviselői magát. A szakkörökön kívül az érdeklődő közönség nagy és hatalmas sokaságával impozáns külsőt is kölcsönöz a szegedi kiállításnak. Ezt az érdeklődést megérdemelni igyekszik a kiállítást rendező igazgatóság, melynek tagjai ismert nevű és sok tapasztalattal rendelkező szakemberek: Forster Géza, Rubinek Gyula, Kulinyi Zsigmond,

A „TORONTÁL” tárcája.

Kellemes fürdőzés.

Irta: Váradl. Ödön.

Kerek Abris meglehetősen ismétlé magában:

— Igen, mulatni fogok. Ekvözben ugys unalmas a hivataloskodás, az akták mindig ugyanolyan formájuk, igen én szórakozni fogok. Gyönyörűséggel rakosgatta össze a bankókat, melyeket e célra félre tett. Hej, de nehéz egy családos embernek valamit megtakarítani. Egy napon kalap, másnap cipő, harmadik nap turista ing egyiknek is, másiknak is, szóval mindennap valami kiadás.

De mégis együtt van a pénz. Milyen sokat meghánnya vetette feleségével az ut-tervet. Egész prospectus-garmadák feküdtek az asztalon, melyek szebbnél szebbnek hangzottak. Mindenütt ózondus levegő, árnyas lombok, enyhe kioszkok. Oh, azok a fürdőtulajdonosok bizonyára valami ábrándos poétával szövegeztetik a fürdőjük leírását, azért olyan költőiesek.

Hányszor lett kozmás a leves s mily gyakran volt kénytelen Kerek Abris konstatálni, hogy a pecsenye vetekedik egy kökorszakbeli őslény záptogával.

Pedig mindennek oka a fürdőzés volt. Az aranyos menyecske a kályha mellett ábrándokat szőtt és azalatt odasült a — pecsenye.

Végre elindulhattak. A mama vakító fehér gallért adott ura nyakába, a kis Pista, Mariska,

meg Béluska akármilyen nagy vásárt is csaptak, alaposan részesedtek a hideg vízben. Ragyogtak is, mint — a hogy a boldog családapa elragadtatásában mondani szokta — az ég csillagai.

A vasutnál természetesen elhagyták a podgyászt, uközben Pistike leejtette a kalapját, a mama cuggot kapott a nyitott ablaknál és a derék Abris fejét a nagy dohányfüsttől kábultni érzé, de hát én Istenem, egy kellemes fürdőzés reményében az ember egyszerűen eltekint az ily apró viszontagságoztól.

Végre ott vannak a fürdőhelyen. A prospektus a bemenet módjáról ekképen nyilatkozik:

„A t. fürdőző vendégek kényelmére kocsik vannak az állomáson, melyek olcsó áron eszközlik a beszállítást.”

Kerek Abris ur e tudatban megállott az állomás előtt és harsán hangon kiáltott:

— Kocsis hé, kocsis.

Abris így kiáltozott volna a végtelenségig, ha meg nem jelenik a rend közege, ki is a jámbor családapát galléron ragadva, így világosított a fel:

— Uram! — a szabályrendelet 4. §-a szerint kocsisért a rendőrnél kell jelentkezni. Erti, most fizessen 2 frt pénzbiroságot, na, mert hiszen rőndnek muszáj lönyyi.

A családapa keserű arccal bár, de fizetett. Az európai kényelemmel berendezett kocsi elbállott. Holmi régi, rozoga szekér volt; egy zsupp szalma képezte az ülést. A kocsisa meg Janó:

— Nő bélni, fizetni, uraság nem tenni en-

gem bolond, zatracena, 5 frt videl be, futni vagy fizess. Na, én sietni . . .

Kerek Abrisnak kerekre nyílt szeme bámulatában.

A békés férfit, ki nem szólt soha egy haragos szót, ki egyforma nyugalommal türte, ha felebbvalói őt egy északamerikai bivalyborjuhoz, vagy egy, a társadalom által kevés becsületben részesülő jámbor állathoz hasonlították, mormogott. Elégületlenül, haragosan.

E mormogás annyit jelenthetett:

— Teringettét, ez nem oly olcsó!

A házaspár arcán a boszuság nyomait lehetett észre venni. Ejnye, ez nem oly jól indul. A szekér rázott, akár valami kiszuperált vicinális, kétszer feldültek ugyan, de hát ilyet fel se vesz fürdőre menet az ember. Pistinek kirándult ugyan a karja; a másik két kis legény is pokolian ritt, de mit, mindjárt itt lesz a fürdő, a hol kellemes pihenőt tartanak.

Kerek Abris ur boldogan olvasta a prospektusból:

„A fürdőhelyen kellemes lakházakat emeltettünk, hol is olcsón lehet szobákat kapni. Mily elbájoló kilátás. Jobbfelől a magas hegyek, gyönyörű erdőkoronáikkal, balfelől a bubájos szépségű magyar rónák.”

A prospektus ujra hazudott. A kellemes lakházak átalakultak rozoga kunyhókká, méreg drága szoba árakkal. A jobbfelől erdőkoszoruzta hegyet voltaképpen egy szerénységében szinte a föld alá sülyedt domb képezte, melyen egy kopár fa volt hivatva a remek erdőseget ábrázolni.

A lakás nagyon kellemes volt. Jobbfelől

Szilassy Zoltán, Jeszenszky Pál, Buday Barna, Horváth Jenő, dr. Drucker Jenő, ifj. Sporzon Pál stb., kiknek neve oly garancia arra, hogy a kiállítás szakszerűsége azt a magas nívout, melyet a rendelkezésre álló eszközökkel megközelíteni lehet, elérte. Sok tudás és még több ambíció gyűjtött itt halomszámra az érdekes dolgokat. Nem is lehet megbecsülni azt a fáradságot, mely ernyedetlen szorgalommal egyesülve megteremtette a szegedi kiállítást.

Egy hatalmas ország gazdasági életéből kikapni azokat a momentumokat, melyek megörökítésre méltóak, megragadni azokat a részleteket, melyek életföltételeit képezik, erre feyelmett ész és erős kritikai érzés kell. S akkor, midőn csak néhány vonásban keretezzük a kiállítás érdekes csoportjait mindenki meggyőződhetik, hogy jelenleg, a fenemlitett követelmények teljes mértékben megvoltak és nyilvánultak.

Az első főcsoportot az élő állatok és állati termékek kiállítása képezi. Hatalmas csoport, melyben ló-, szarvasmarha-, juh-, sertés-, baromfi-, méhészet-, selyemtenyésztés-, tejgazdaság és ebkiállítás egyesül.

A második főcsoportot a földművelési és növényi termények kiállítása teszi. Szemes termények, magvak, dohány, len, kender, rétöntözés és komlótermelés, szakoktatás, kísérletügy, műtrágya-félék teszik részeit ennek a közérdekű csoportnak.

A harmadik csoportban a szőlőművelést, borászatot, a gyümölcs- és kertészetet mutatják be pompás praktikus kivitelben.

A negyedik főcsoport a mezőgazdasági és egyéb gépek és eszközök kiállításait foglalja magában és itt kelnek versenyre a hazai cégek szebbnél szebb gépeikkel.

Az ötödik főcsoport a házi és mezőgazdasági ipari kiállítással a legérdekesebb része lesz a kiállításnak.

Ehhez a hatalmas programhoz nem kell kommentár. Ekesebben szól minden dicsőítő szónál.

Csak még a kiállítás látványosságairól akarunk keveset elmondani. A kiállítás területe esténként pompásan lesz világítva. Azonkívül felváltva másodnaponként gyönyörű tűzijáték, a közti napokon 20.000 lampion tündéri fénybe vonják be a gyönyörű ujszegedi parkban létesített kiállítást.

Azután nem marad el minden kiállítás nélkülözhetetlen bonhomijája, a mulattató elem sem. Lesz itt ilyenféle látványos is: a kinematograph, gyorsfényképek, magnesium-képek, mozgófényképek, konfetti dobálás kellemesen fogják fűszerezni a komoly kiállítást.

Valami nagyon halló penzionált ur lakott, ki titkárjával. „A drágakövek sulybeli arányainak megoszlása arithmetikai szempontból“ című művet olvastatta fel. A derék fiatal ember úgy ordította a számokat, hogy a vékony fal, sőt mi több, az egész tetőzet majd bedőlt. Balfelől pedig egy derék házaspár lakott, kik olcsó mulatságképen minden kezük ügyében eső ingóságot egymás fejéhez vadtak, nem éppen a legkellemesebb szavak kíséretében.

Kerek ur és neje mit sem aludhattak. De e helyett tovább olvasták a prospektust, némi képtelylel bár, de mégsem veszve el teljesen hitüket.

„Gyönyörű fürdők, melyeknek enyhe habjaiban oly boldogított a lubickolás, ügyes szolgálak adnak utasítás, szolgálatkészen segédkezve. Gőz, kád, víz, hullám stb. fürdők.

Pista már kora reggel akart fürdeni, nagy nehezen sikerül rá bírni, várjon legalább a hajnali órákig.

Reggel aztán elindultunk. A gyerekek vigan ugrádoztak, a papa büszkén pedergette a bajuszát, neki köszönheti a kényelmet, ez odaadó gondoskodást családja. A mama menyasszonykorában se mosolyoghatott örömebb.

A fürdő csakugyan pompás volt. Valami barna színű vizecsák voltak a kellemes lubickoló helyek, hol is részint kövér lovak, részint sovány diurnisták fürödtek vegyesen. A férfiak láthatóan örvendeztek, ha egy nevesebb versenyparipa megtisztelte őket egy csintalan oldalba ütessel.

Oltózó, vetkező, se hire, se hamva. Legszebb az egyszerűség.

Kerek ur asivébe nyilallott a fájdalom. Ho-

Egymás mellett állanak majd a szebbnél szebb pavilonok, amelyek vetélkednek egymással külső csinyükkel is, közöttük sok magyar stílusban épült, a halász csárda, mely mintha csak a szegedi tanyákból volna kiszakítva, eredeti magyaros építkezésével érdekes látványlól szolgál és sok más egyéb.

Ez a kis rajz talán hozzávetőleg jelképezte azt a kiállítást, mely országos nevét méltóan akarja kiérdemelni. És a legszebb elismerés a nagy fáradozásért az lesz, ha a magyar gazdaság okulva fog távozni Szegedről és magával viszi a maga kicsiny birtokára azt a szakszerűséget, a melyet itt oly magas fokban kifejelesztve találunk.

HIREK.

Tájékoztató.

Szeptember 28. Városi közgyűlés.

A gőz- és kádfürdő mindennap reggeli 6 órától esti 8 óráig nyitva van; hőlygek részére a gőzfürdő kedden és pénteken d. u. 5 óráig; ugyanazon napokon fél 6-tól 7 óráig este urak részére is. Naponta zuhanyfürdő.

— **A megyés püspök utja.** Desseffy Sándor megyés püspök tegnap délelőtt Wittenberger Antal titkár kíséretében, Temesvárról Szegeden át Makóra utazott. Makóról a megyés püspök szombaton érkezik Szegedre az orsz. mezőgazdasági kiállítás ünnepélyes megnyitására. A Szeged-kerületi esperesség papsága az egyházfejelmet a „Szeged“ pályaudvaron, Jászay Géza esperes-plébános vezetése alatt fogadja és üdvözi.

— **Iskolaszék.** A nagybecskereki közs. iskolaszék holnap, pénteken d. u. 1/5 órakor ülést tart.

— **Mohács.** Mint Mohácsról jelentik, a mohácsi csata háromszázhetvenharmadik évfordulója alkalmából tegnap nagyszabásu hazafias ünnepély folyt le. A csata színhelyén, Bég-réten, délelőtt Spiesz János apátkanonok magyar nyelven, Szommer káplán német nyelven tartottak emlékbeszédeket. Ezután az egész város a Csepatakhöz vonult ki, hol a Lajos királyt ábrázoló domborművet leplezték le. Margitay dr. és Németh ügyvédek emlékbeszédeket tartottak. Jelen voltak: Jagics képviselő és Kiss György budapesti szobrász. Délben fényes lakoma volt.

— **Zsinagóga felavatás.** Szabadkáról jelentik: Vámoser Nándor nagybirtokos szállásán díszes zsinagógát állított fel, melyet tegnap szentelt fel dr. Fischer Mihály főrabbi. A templom mintegy 120 főből álló társaság jelenlétében ünnepélyesen megnyitott és felszenteltetett, amely után a vendégszerető házigazda bőséges lakomában részesítette a jelenvöltoakat.

— **Esküvő.** Ujlaki Antal hirlapíró társunk vasárnap délután esküdtött örök hűséget a budapesti Dohány-utcai zsinagógában Uprimny Gizella kisasszonynak, özv. Uprimny Józsefné bájos és művelt leányának.

gyan, itt fürödni? Ő, a IX-ik fizetési osztály egyik bár szerény, de nagy jövőjű tagja. Nem, azért is a gőzfürdőt kéri, azok talán diszebbek.

Az előzékenynek hirdetett szolgáló ott állott a parton s látható gyönyörrel nézte a lovakat. Kerge Abris ur a világ legszerényebb hangján, alázatosan megkérde:

— Kedves barátom, hol itt a gőzfürdő? A megszólított reá nézett. Felelte jobb lábát s így szólott:

— Hát nem látja az ur? Talán megvakult. Hát ott van amarra, ott van a tabellája. A lovakon tul, ott zavarosabb a víz, ott nagyobb meleg van, jobban megizzadnak, hát azért gőzfürdő.

Abris ur bunak ereszté tisztos fejét s nagy bánatát az ebéd abszolute nem enyhítette. A hus kemény, a tézta rozsz, a bor vizizü, a számla egyszerűen rettenetes volt.

S oh, a gyönyörű sétányok. Az első nap majd felöklelte Abris urat a csorda, mely a „szép üdülőhelyen“ átvágtatott. Béluskát viszont a szomszéd harapós kutyája tette munkaképtelenné.

Kerek Abris ur a szerzett keserü tapasztalatok után dühöngve haza utazott családjával, elrontott gyomrán kívül üres pénztárcáját vivén magával.

Othon összegyűjtött valamennyi fürdőprospektust s egyforma átkot szórván úgy azok megirójára, mint elküldőjére, máglyára dobta őket. A máglya lángjával összevegyültek a bánatos Kerek család könyvei, kik a világ minden kincseért sem mennének többé — fürdőbe.

— **Uj anyakönyvezetők.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Torontál vármegyében a gyűlvészi anyakönyvi kerületbe Fleischer Gyula Tihamér községi jegyzőt, a csősztelekibe Stöffel János községi jegyzőt, a szerb-eleméribé Bolesznyi József h. jegyzőt, a német-czernyaiba Kalmusz Pál h. jegyzőt, a bókaiába Sofró Dezső községi jegyzőt, a sándorházaiba pedig Eisel Antal ugyancsak községi jegyzőt anyakönyvezetők, továbbá a csősztelekibe Merker Antal községi irnokot, a német-czernyaiba Wiszkocsill Alajos h. segédjegyzőt, a tarrasiba Jäger Ferenc h. segédjegyzőt, a török-becseibe Róth Géza segédjegyzőt, a grabácziába Mayer János segédjegyzőt, a tiszta-hegyesibe Klobucharich Károly segédjegyzőt, a német-párdányiba Giel Miklós községi irnokot, a zombolyaiba Zappe Péter h. segédjegyzőt, a jarkovácziába Hamang István h. segédjegyzőt, a deszkibe Bozsini Szvetozár segédjegyzőt, a bókaiába Szigethy Kálmán községi irnokot s végül a csebaiba Joczkovics János h. községi irnokot anyakönyvezető-helyettesekké nevezte ki és a csőszteleki és német-czernyai anyakönyvezető-helyettesek kivételével, valamennyit a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **A bányási ágost. ev. egyházmegye** tegnap tartotta meg Temesvárott rendes évi közgyűlését a belvárosi ev. templomban. A gyűlésen báró Ambrózy Béla cs. és kir. kamarás világi felügyelő elnököl. A gyűlést istentisztelet előzte meg, mely után báró Ambrózy Béla felügyelő megnyitja a közgyűlést, üdvözi a megjelenteket és megható szavakban emlékezik meg Erzsébet királyné tragikus kimúlásáról, a kinek emlékét az egyház is megörökíti. Kramár Béla főesperes üdvözlő szavai után évi jelentését terjeszti elő, mely egész terjedelmében jegyzőkönyvben felvételik. A gyűlés elhatározta, hogy Fabinyi Teofilnek a kerületi felügyelőségről történt lemondása felet sajnálatát fejezi ki és Zsilinszky Mihály új felügyelőt táviratilag üdvözi. Következtek ezután a jelentések: a felekezeti iskolák népoktatási viszonyairól, a missziói egyházak működéséről és a pénztári jelentések, melyek tudomásul szolgáltak. Az 1900. évi közgyűlés helyül Temesvárt tüzte ki a közgyűlés, mely alkalommal két jubileum fog lezajlani. Az egyik báró Ambrózy Béla felügyelő működésének harmincadik évfordulója és Kramár Béla negyven évi lelkesi jubileuma. A gyűlés tagjai lelkesen megéljeneztek a jubilánsokat. A temesbutyini német és tót hívek közös egyházban nem tudván megegyezni, külön egyház alakítására utasítottak. Istvánvölgyön a felekezeti tót nyelvű iskolának községitivé alakítása megengedtetett. Csatlakozik az esperesség azon országos mozgalomhoz, mely a budapesti egyetemen egy ág. hitv. evang. teologiai fakultás felállítását követeli államköltségen. Az egyházi törvénysszék következőleg alakult 3 évre: egyháziak: Zvarinyi Emil, Jeszenszky Nándor, Skultéti Sándor, Paulinyi Sámuel; világiak: Jarmaczky Sándor, Ujházy Dénes, Németh Antal. A lieblingi egyház határozata megsemmisítettik, melylyel a tanítókat egyházi adóval akarta megróvni. Déli 1 órakor a „Hungária“-szállóban lakoma volt, melyen az első felköszöntőt báró Ambrózy Béla felügyelő mondta a királyra, lelkes éljenzésektől kíserve.

— **A nagybecskereki őszi idény.** Somogyi Károly igazgató, ki mint olvasóink előtt ismeretes, őszre megkapta a nagybecskereki színházat, tegnap és ma Nagybecskereken tartózkodott, hogy az itteni viszonyokkal megismerkedjék. Somogyiék jelenleg Kaposvárott játszanak s október első napjaiban kezdik meg Nagybecskereken előadásait.

— **Szökött katona.** Hollai József ó-becsei fiu, messze e hazán kívül, Jarosluban szolgált a királyt, mint huszár. De az utóbbi időben annyira elfogta a honvágy, hogy egy éjjel megszökött századától és nyomtalanul eltűnt. A szökéveny huszár még nem ért haza, de már a körözvény ott van az óbecsei előjáróságnál.

— **Kisasszonyok életveszélyben.** Neptunus uramnak nem rossz a guszta. Olyan szép két leányt akart tegnap a birodalmába csábitani, amelyért Nagybecskereket méltán megirigyelheti 7 vármegye. Ugy esett az eset, hogy két becskereki kisasszony a tegnapi forró napon a vágóhid közelében megfürdött a Béga ugy nevezett hús hullámaiban. Egyik kisasszony azonban beljebb ment mint szabad lett volna s belejutott az örvénybe. Barátnője segítségére sietett, de ő sem birt az elemek hatalmával. A két fiatal hölgy szerencséjére a közelben halászott három derék ember, Koch Mihály, Radd János és Hasch Ferenc, akiknek életük kockázatásával sikerült a kisasszonyokat kimenteni. Hölgyeim és Uraim! vigyázzanak az örvényre!

— A kosztos diákok. Már mindenünnen szállingóznak a deákok városunkba, hogy ismét megkezdjék a munkát az iskolákban.

Ezen alkalomból aktuális, ha e prózai címmel is foglalkozunk egy kicsit, mert nem kis dolog társadalmi szempontból, hogy azok a tanulógyerekek, kik már zsenge ifjúságuk alatt sem élvezhetik a családi élet meleg és természetes éghajlatát, hanem idegenben töltenek el minden esztendőben tíz hónapot — hogyan és miként vannak elhelyezve.

A szülők e napokban választják meg gyermekeik számára a kosztos helyeket. Ezek a kosztos helyek pedig hej de sok züllött existenciát adtak már a társadalomnak. A kosztos helyek megválasztásánál a vezérmotívum: az olcsóság. Maga az iskolai szellem, mely minden figyelmet csak az iskolának, a tanuláshoz foglalt el, nem vet ügyet erre a „bagatell” dologra.

A régi patriarkális diákos gazdák átvedlettek üzletszerű „koszthelyekké”, a civilizáció megteremtette az üzleti vállalkozásnak egy új fajtát: a diáktartást.

Es az üzleti szellem már a vasutnál fogadja a gondbaborult vidéki apát.

„Van-e már a kicsikének helye? En olcsóért elvállalom”, fogadják tisztos szegénységben élő némberek, néha rezessorru existenciák, a diákokhoz vidéket. Néha valóságos licitáció folyik és 100 közül kilencven esetben, ha olyan helyre viszed gyermekedet családosa apa, a ki elibéd a vasutra jött licitálni, biztosra veheted, hogy talán lesz a gyermekednek fekvő helye, ennivalója, de nem lesz nevelése. Nem ismerősrá a szokásaiban, erkölcsiben, eldurvult gyermekre, ha visszajön.

A diákok megfelelő gondos elhelyezése orvoslást igényel. Szerintünk arra a meggyőződésre kellene jutni a társadalom jobb elemeinek, hogy a diáksereg ellátása s gondozása nagy nemzeti érdek s a hiuság nincs helyén ebben az ügyben. A németországi példának kell itt uralomra lépni, a hol a családi élet jövő patriarkalizmusa épségében megvan, a diáktartás nem üzlet, hanem lelkiismeret kérdése. A diáktartás nem a proletariátus élni akarása, hanem az uri házak társadalmi adója. Nálunk csak az utóbbi időben lépett ez a kérdés tisztán az üzleti vállalkozás jegyébe. Sőt a Szepességben még ma is meg van e patriarkális állapot ismerve és vonzó ereje következtében nevelődött ott a régi és újabb Magyarországnak egymást követő nemzedéke. S melankolikus rezignációval látjuk a régi diákélet poézisét a jelen állapotok közben kivesszini, felnőni az ifjúságot mindezen hátrányok hatása alatt, melyeket az iparszerű ellátás természetesen magával hoz.

— Hervad már a liget . . . Bizony hervad s diszei hullanak. A sok szép virág, ami még egynehány hét előtt gyönyörködött a szemet, alig alig lézeng. Kopárodni kezd itt is, ott is minden. Az őz bus fuvalma előljáróban már itt volt. A nyárfák susogó leveleit sárgára váltotta, a madárkakat elhessegette innét. A madáretetők hiába várják az ő kedves vendégeiket — elpároltak azok. A szomorú, a csendes elmúlás látszik mindenben. Az emberek se a régi, kik a hajdan viruló sétatér utait tapodják.

— Gyilkosság az utcán. Kikindáról írják lapunknak: E napokban este kilenc óra felé a főtéren Kapity Gyoka korcsmája előtt gyilkosság történt. A korcsmában Szivcsev Arkádia paraszt gazda mulatott egész délután Pavlov Léka társaságában. Szaporán üritgették a sörös poharakat, mikor este, a rózsás hangulat közepett, betoppant a kis korcsmába Zárity Száva szolgálégény, hogy haza hívja gazdáját, Szivcsev Arkádiát. A legény és Pavlov közt hamar szóváltás keletkezett a miatt, hogy miért hívja haza a mulató gazdát. A szóváltást civódás követte, miközben Pavlov Zárity Szávát a korcsmából kilökte. Zárity az utcáról fenyegetőleg feleselt vissza Pavlovnak, hogy jöjjön ki. Alig tette ki Pavlov a lábát a korcsmából, Zárity egy nagy konyhakést rántva elő, azt markolatig szurta Pavlov mellébe. Pavlov egy jaj szóval összerogyott. Csakhamar ott termett a gyilkosság színhelyén dr. Tattay városi orvos is, de már csak a halált konstatálhatta. Az éles nagy kés átjárta Pavlovnak a tüdejét, azután a szívet szurta keresztül. Zárityot azonnal letartóztatta a rendőrség, a holttestet pedig lakására szállították. Zárity a véres kést egy hid alá rejtette, el, a hol a rendőrség azt reggel meg is találta.

— Egy új állatfaj fölfedezése Szabadkán. Két természetudós kibandukolt a tölgyfás erdőbe bogarászni és már másnap délelőtt felolvasást tartott felőle. Dr. Horváth Géza „Bácska taunájáról” címen ismertette többek között egy kabócafajnak ritka példányát, melyet mint állítja, csak Délfranciaországban Avignon város környékén, továbbá Svájcban talált.

— Öngyilkos katona. A Nagy-Szent-Miklóson öngyilkossá lett becskeréki 12-ik századbeli honvédbakáról a következőket írja még sürgönyünk kiegészítésével levelezőnk: Bauer Mihály 24 éves volt, kikindai jómódu német gazdaszülőkegy gyermeke. Vasárnap éjjel több társával a komlósi uti „Dinye” korcsmában mulatott, ahol valami felett összeszólkazott társaival; a parázs verekedésben egy valószínűleg katonaszuronnyal szurt sebet szenvedett a lábán, a mely 5 cm. hosszú és 3 cm. mély volt. Bauert, kit pontos és felebbvalói által is szeretett katonának ösmeretek, nagyon elkeserítette az eset, azért is, mert félt, hogy kapitánya szigoruan bünteti érte. A különben még sosem büntetett legény nem tudta mit tevő legyen s hétfőn reggel egy rossz pillanatában mellbe lötte magát. A golyó rögtöni halált okozott, keresztül ment a szíven s a hátgerincén jött ki. Kedden délelőtt boncolták két ezredorvos Juhász járásbíró, Áts Nagy Ferenc bir. kiküldött, dr. Tenner Vilmos, dr. Kaszovicz H. orvosok, egy kapitány és egy hadnagy jelenlétében. Temetése ugyancsak kedden délután ment végbe, visszamaradt százada, kik végtisztességét megadandó csak este mentek tovább s résztvevő közönség jelenlétében. Bajtársai a koporsójára két koszorút helyeztek. Szülei és két leánytestvére gyászolja. Erdekes, Bauer mielőtt meglötte magát, barátjai mondása nyomán ezt a nótát énekelte:

Édes anyám ne sirasson, nincs más hátra,
Mindössze is egy honvéddel lett üresebb a kaszárnya.

TÁVIRATOK.

Két püspök pásztorlevele.

Budapest, aug. 31. (A „Torontál” ered. távirata.) A mai nap folyamán két püspök és pedig Hettyei Sámuel pécsi püspök és Császka György kalocsai és bácsi érsek intéztek egyházmegyéjük papsághoz pásztorleveleket, melyben elrendelik az Erzsébet királyné lelki üdvéért tartandó gyászmiséket.

A baja—bátaszék—pécsi vasut.

Budapest, aug. 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) A dunántuli közönségnek régi óhaja, hogy megépíttessék a baja—bátaszéki vasuti hid és ezzel kapcsolatban a bátaszék—pécsi vasut, egyelőre nem megy teljesedésbe, mert Hegedüs miniszter kijelentette, hogy magának fentartja az összes vasuti kérdések programmszerű megoldását.

Öngyilkosság a szegényházban.

Szabadka, augusztus 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) A városi szegényház gondnoka amint kora reggel az egyik terembe belépett, az ablak vasfogóján ott látta függni Pergel Andrást, a szegényház lakóját. Azonnal elvágta a köteleket, de a szerencsétlen ember már halva volt. Az öngyilkosságot akként követte el, hogy amikor társai elaludtak, kihuzta alsónadrágjából a zsineget, nyaka köré csavarta és az ablakvasra erősítette. Az öreg 85 éves ember életuntagságból követte el az öngyilkosságot.

A rennesi tárgyalás.

Budapest, aug. 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rennesből jelentik: Ma 1/10 kor kezdődött a nyilvános tárgyalás. Lebrun-Renaud az első tanu, azt mondja, hogy semmi újat sem tud. Ismétli ismert elbeszélését. A tárgyalás folyik.

Du Paty vallomása.

Budapest, aug. 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint a „Figaro” írja, Bruyere tábornok megvizsgálta Tavernier vizsgálati aktáit és azokban nem talált egyebet, mint azt, hogy Du Paty főnökei parancsainak engedelmeskedett.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1899. augusztus 31.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilo	100 kilogr. ára		kilo	100 kilogr. ára		
		frtől	frtíg		frtől	frtíg	
Bánsági	ó	76	8.25	8.30	80	8.60	8.65
Tiszavidéki	”	76	8.25	8.35	80	8.65	8.70
Pestvidéki	”	76	8.20	8.30	80	8.60	8.65
Bácskai	”	76	8.50	8.55	80	0.	0.—

Rozs	uj	elsőrendű	kilo		
			70—72	6.45	6.55
”	”	másodrendű	—	6.35	6.45
Árpa	”	takarmány	60—62	6.55	6.65
”	”	égetni való	62—64	6.45	6.55
”	”	sőrfőzésre való	64—66	6.60	7.—
Zab	”	—	39—41	5.45	5.65
Tengeri	ó	bánsági	—	4.70	4.85
”	”	másnemű	—	0.—	0.—

Határidő-üzlet.

Budapest, aug. 31. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Buzában az árak 5—10 krral emelkedtek. Eladatott 3500 mm. 76 $\frac{1}{2}$ kgrammos buza 8.60 frtjával 3 havi határidőre. Kötetett:

Buza októberre	8.55—	8.56
Buza 1900 áprilisra	8.84—	8.86
Rozs októberre	6.72—	6.73
Zab októberre	5.33—	5.35
Tengeri augusztusra	4.89—	4.90
Tengeri 1900 májusra	5.14—	5.15

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekről.

Érvényes 1899. május hó 1-től.

Erkezik:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:

Temesvár felől: délelőtt 11.38, délután 5.36, éjjel 10.29.

Pancsova felől: délelőtt 10.33, délután 5.58.

Zsombolya, Alibunár és Versecz felől: reggel 8.49, éjjel 10.29.

Zsombolya felől: (keskenyvágányu pályaudvar) délelőtt 10.45, este 6.27, éjjel 10.21.

Csösztelek felől: reggel 6.24, (csak minden kedden, pénteken és vasárnap.)

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarra:

Budapest, Nagy-Kikinda felől: reggel 7.52, délután 4.45, éjjel 10.22.

Indul:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarról:

Temesvár felé: éjjel 3.00, délelőtt 10.00, délután 4.31

Pancsova felé: reggel 8.02, este 6.20.

Alibunár és Zsombolya felé: reggel 3.00, délután 4.31

Versecz felé: reggel 6.15, délután 4.31.

Zsombolya felé: (keskenyvágányu pályaudvar) reggel 5.05, délután 2.00, este 7.05.

Csösztelek felé: éjjel 2.50 (csak minden kedden, pénteken és vasárnap.)

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarról:

Budapest, Nagy-Kikinda felé: reggel 5.45, délelőtt 11.49, este 7.05.

VASUT-ÜGY.

113.696/c. I. sz.

Magyar kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Az 1900. évben Párisban tartandó világkiállításon részt vevő kiállítók tájékoztatása céljából már most közzétették, hogy egy kiállításra küldendő, mint az onnan visszaküldendő, el nem adott és ki nem sorolt kiállítási tárgyak szállítására (élő állatok kivételével) a magyar és osztrák, valamint a bosznia—hercegovinai vasutak úgy az oda, mint a visszazállításra nézve helyi díjszabásaik díjtételeiből, nemkülönben az ezen vasutak egymásközi forgalmában fenálló köteleki áru díjszabások díjtételeiből 50% nyi mérsékelést engedélyeztek, a visszaküldés határidejét a kiállítás berekesztését követő 6. hónapra terjesztvén ki.

Az osztrák és magyar, valamint a bosznia—hercegovinai vasutak részéről engedélyezett ezen kedvezmény mikénti alkalmazására vonatkozó feltételek, valamint a külföldi vasutak kedvezményei később fognak közzétettni.

A kiállításra rendelt élő állatoknak Párisba és vissza való szállítására a fent megnevezett vasutakon a kiállítási állatokra érvényes díjszabás fog alkalmaztatni. Az igazgatóság.

VASUT-ÜGYEK.

25097/99. I. szám. Magyar királyi államvasutak.
Üzletvezetőség Szegeden.

Pályázat.

Az alulírott üzletvezetőség bródi magyar tannyelvű elemi iskolájánál betöltendő két tanítói állásra pályázatot hirdet.

Ezekkel az állásokkal évi 480 frt fizetés, 150 frt lakáspénz, esetleg megfelelő természetbeni lakás élvezete van egybekötve.

Felhívtnak mindazok, a kik ezt az állást elnyerni óhajtják, hogy tanítói oklevelükkel, eddigi működésükről szóló bizonyítvánnyal és horvát nyelvismeretüket igazoló hivatalos okirattal ellátott és szabályszerűen bélyegzett folyamodványukat, amennyiben szolgálatban állnak, fellettes hatóságuk útján, különben pedig közvetlen legkésőbb f. évi szeptember hó 10-éig az alulírott üzletvezetőség I. osztályához címezve küldjék be.

Ezen határidőn túl beérkező folyamodványok figyelmen kívül fognak hagyatni.

A beérkező folyamodványok alapján a szegedi üzletvezetőség a kinevezést szabad választása szerint fogja eszközölni.

Szeged, 1899. évi augusztus hó 23-án.

Az üzletvezetőség

(Utánnomás nem díjazatik.)

121097/99. sz. Magyar kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a folyó 1899. év folyamán visszanyert és még visszanyerendő pályafentartási és vágány építési célokra már nem használható:

mintegy 700 tonna különféle ócska acélsin
" 3000 " belföldi " vassin és
" 3400 " külföldi " vassinak
eladás céljából nyilvános pályázatot hirdet, kikötöttik azonban, hogy a magy. kir. államvasutak részéről ezen mennyiségekre nézve, — melyek korlátlanul nagyobbak, vagy kisebbek lehetnek — semminemű kötelezettség nem vállaltatik s hogy vevő az 1899. év végéig tényleg rendelkezésre áll mennyiségeket tartozik a felajánlott egységáron átvenni.

Ezen sinek a magy. kir. államvasutak valamely állomásán bérmentve kocsiba rakva és hivatalból lemészálva azon részmennyiségekben bocsátatnak a vevő rendelkezésére, amint azok az ügylet megkötésekor készletben vannak, illetve az év végéig a pályából visszanyeretnek.

A f. év november hóban rendelkezésre álló készlet a vételár előzetes lefizetése mellett leg-

később f. évi december hó végéig; a december hóban visszanyerendő sinek pedig legkésőbb 1900. évi január hó végéig feltétlenül átveendő.

A sinek minden kötelezettség nélkül az egyes darabok szelvényére és minőségére adatnak el; a sinek hosszát illetőleg megjegyeztetik, hogy csakis öt méteren felüli és öt méteren aluli hosszal bíró darabokra vállalunk kötelezettséget, miért is oly ajánlatok, melyek határozott hosszakat vagy szelvényeket kötnek ki, figyelembe nem vétetnek.

Kikötöttik, hogy minden ajánlattevő ajánlatával az a felett hozandó határozatig kötelezettségben marad.

Ajánlat részmennyiségre is tehető. Az ajánlattevő a jelen hirdetésben felsorolt feltételeken kívül magára nézve kötelezőknek ismeri el a magy. kir. államvasutaknak az ócska anyagok eladása iránt 122291/96. sz. a. fennálló általános feltételeit, a melyeket 30 filléres magyar bélyeggel és aláírásával ellátva ajánlatához csatolni tartozik. Ezen feltételek 30 fillérért a nyomtatványtárolt megszerezhetők. Vidéki megkeresésekre, melyek irásban a nyomtatványtárhoz intézendők, 30 fillér és megfelelő postabélyeg beküldése ellenében megküldetnek.

Az ajánlatban az átvételi állomás, továbbá az ajánlati ár (számmal és betűvel), végre az idézett feltételek elfogadása világosan kiteendő.

Felhívtnak tehát a pályázni szándékozók, hogy kellően lepecsételt s egy 1 koronás magy. kir. bélyeggel ellátott ajánlataikat ezen külfelirattal: „Ajánlat ócska sinek megvételére 121097/99. számhoz“ folyó évi szeptember hó 13-ikának déli 12 óráig anyag és leltár beszerzési szakosztályunknál (Andrássy-ut 73. sz. II. emelet) benyújtani szíveskedjenek.

Bánatpénzképen az ajánlott egységár szerint kiszámított értékösszeg 5%-a az ajánlat benyújtását megelőző napjának déli 12 óráig főpénztárunknál készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Bánatpénz nélküli, elégtelen bánatpénzzel, a határidőn túl beérkező ajánlatok, ugyancsak olyanok is, melyek az előírt feltételek nélkül érkeznek és pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Más ügyletek biztosítására letétünkben levő biztosítékok ezen ajánlathoz nem fogadtatnak el bánatpénzzel.

Egyébként a magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között, tekintet nélkül az ajánlott arra, szabadon választhasson, hogy az ajánlott mennyiségből az egyes ajánlóknak tetszés szerinti részmennyiségeket is engedhessen át s végre, hogy a cél elérésére bármely más intézkedést is teheszen.

Ha ajánló a kiírt egész mennyiségre, vagy annak bizonyos meghatározott részére kíván ajánlatot tenni, ezt ajánlatában határozottan kifejezni tartozik.

Budapest, 1899. augusztus hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Hirdetések.

Torontálvármegye nagy-kikindai járás
főszolgabirájától.

7345. közig. 1899. szám.

783-2.1

Pályázati hirdetmény.

Mokrin községben egy évi 500 frttal javadalmazott **irnoki állás** megüresedvén, arra ezennel pályázatot nyitok és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket **folyó évi szeptember hó 15-ig** nálam nyujtsák be.

Nagy-Kikindán, 1899. évi augusztus hó 29-én

Grób Béla,

főszolgabíró.

Torontálvármegye török-becsei járás
főszolgabirája.

8816. szám. 1899.

784-3.1

Pályázati hirdetmény.

A törökbecsei járásba kebeleztetett Melencze községben lemondás folytán üresedésbe jött **I. ső segédjegyzői állásra** pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat, kik ezen évi 620 frt fizetés, 40 frt utiátalánnyal javadalmazott állást elnyerni szándékoznak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket **folyó évi szeptember 8-ik napjáig** hozzam annyival is inkább benyujtsák, mert későbbben érkező folyamodványok figyelmen kívül hagyatnak.

Török-Becsen, 1899. augusztus 28-án.

Lowieser,

főszolgabíró.

H i r d e t é s e k

felvétetnek

e lap kiadóhivatalában.